

בנק ישראל

**דין וחשבון
2011**

ניסן התשע"ב - מארס 2012

זכויות היוצרים בפרסום זה שמורות לבנק ישראל.
הרופה לצטט רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את המקור.

סדר ועיצוב: יחידת ההוצאה לאור, בנק ישראל
נדפס בישראל
בדפוס איילון בע"מ, ירושלים

ISSN 1565-3250
מס' קטלוגי 601645
www.bankisrael.org.il

תוכן העניינים

פרק א' המשק והמשבר העולמי

1	ההתפתחויות העיקריות	2
2	הסביבה העולמית	6
3	המשק הישראלי	9
4	המדיניות הכלכלית	18
5	המחאה החברתית: הרקע ותגובת המדיניות	23
6	נושאים מבניים	28

פרק ב' התוצר, השימושים וענפי המשק

1	ההתפתחויות העיקריות ותנאי הרקע	36
	תיבה ב'-1: אי-השוויון בהכנסה ובחינוך והפיגור של ישראל בתוצר לעובד ובתוצר לנפש	40
2	הביקוש המצרפי, התוצר והיבוא	43
3	הביקוש, ההיצע ושער החליפין הריאלי	51
4	החיסכון, ההשקעה והחשבון השוטף	52
	תיבה ב'-2: התוצר הפוטנציאלי בישראל	54
5	ענפי המשק	57
	תיבה ב'-3: ההתפתחויות המרכזיות בשוק הדירות להשקעה בשנים האחרונות	88

פרק ג' האינפלציה והמדיניות המוניטרית

1	המדיניות המוניטרית	108
	תיבה ג'-1: הוועדה המוניטרית	112
2	המחירים	128
3	מצרפי הכסף	136
4	המקורות לשינוי בבסיס הכסף	138

פרק ד' המערכת הפיננסית ויציבותה

1. ההתפתחויות העיקריות במערכת הפיננסית המקומית ב-2011
והערכת יציבותה 144
- תיבה ד'-1: מודל לאמידת השפעת המצב המקרו-כלכלי על ההסתברות
לפשיטת רגל של מוסדות פיננסיים בישראל 154
2. מדיניות מקרו-יציבותית בישראל 157
3. מחירי הנכסים והאשראי 159
- תיבה ד'-2: נתונים על הסיכון בהחזקות ריאליות ופיננסיות בקבוצות
עסקיות בישראל 165
- תיבה ד'-3: הסדרי חוב - התגברות התופעה והצעדים שיש לנקוט
לצמצומה 172
4. המוסדות הפיננסיים 179
5. מערכות התשלומים והסליקה 191

פרק ה' שוק העבודה

1. התפתחויות עיקריות 194
- תיבה ה'-1: עדויות להתייעלות שוק העבודה בישראל 197
2. הביקוש לעבודה 200
3. היצע העבודה: האוכלוסייה בגיל העבודה וכוח העבודה האזרחי 201
4. התעסוקה והשכר 204
- תיבה ה'-2: עדויות לעלייה בשיעור התעסוקה של גברים חרדים
בכוח העבודה ב-2010 ו-2011 205
5. האבטלה 214
6. מדיניות הממשלה ושינויים מוסדיים 216
- תיבה ה'-3: עלות הטיפול בילדים ומדיניות התמיכות במשפחות של
עובדים עם ילדים בגיל הרך 219

פרק ו' הממשלה הרחבה, שירותיה ומימונם

1. המדיניות הפיסקלית 226
2. הגירעון הכולל, ההוצאות וההכנסות הציבוריות 232
3. ההכנסות ממסים 235
4. נושאים בתקציב הממשלה 238
5. שירותי הממשלה ויעדיה 242
6. החוב הציבורי 246
- תיבה ו'-1: הטבות מס למשפחות עובדות עם ילדים 252

פרק ז' מאזן התשלומים

1. עיקרי הדברים..... 259
2. חשבון הסחורות והשירותים..... 260
- תיבה ז'-1: עתירות ההון האנושי של היצוא..... 274
3. חשבון ההכנסות וההעברות השוטפות..... 278
4. החשבון הפיננסי..... 279
5. החוב החיצוני של המשק והסיכון הגלום בו..... 287
6. תנועות ההון והשפעתן על שער החליפין הריאלי..... 289

פרק ח' סוגיות במדיניות הרווחה

1. התפלגות ההכנסות, אי-השוויון והעוני..... 293
2. מעמד הביניים בישראל..... 306
3. מערך השירותים הציבוריים לטיפול ממושך בקשישים בישראל..... 315

רשימת הלוחות

פרק א'	המשק והמשבר העולמי
לוח א'-1	ההתפתחויות העיקריות בארץ ובעולם, 2008 עד 2011
לוח א'-2	ההתפתחויות במהלך השנים 2010 ו-2011
לוח א'-נ'1	המשק הישראלי - עובדות בסיסיות, 2003 עד 2011
לוח א'-נ'2	אינדיקטורים כלכליים - השוואה בין-לאומית, 2000 עד 2011
פרק ב'	התוצר, השימושים וענפי המשק
לוח ב'-1	המדדים לפעילות הכלכלית, 2004 עד 2011
לוח ב'-2	ההתפתחויות העולמיות, 2000 עד 2011
לוח ב'-3	המקורות והשימושים, 2000 עד 2011
לוח ב'-4	שיעור צריכת בני-הקיימא מסך הצריכה הפרטית, 2003 עד 2011 ...
לוח ב'-5	היצע התוצר העסקי, 1999 עד 2011
לוח ב'-6	עלות העבודה ליחידת תוצר וצמיחת התוצר בענפי משק נבחרים על פי סחירותם
לוח ב'-7	המאפיינים של ענפי המשק, 2006 עד 2011
לוח ב'-8	מדדים לפעילות התעשייה ותנאי הרקע, 2004 עד 2011
לוח ב'-9	מלאי ההון למשרה וההשקעות בתעשייה, 2004 עד 2011
לוח ב'-10	ההתפתחויות בענפי התעשייה על פי יעדי המכירה
לוח ב'-11	הייצור התעשייתי על פי העתירות הטכנולוגיות, 2004 עד 2011
לוח ב'-12	התמורה להון בניכוי הגרט כאחוז ממלאי ההון בענפים נבחרים בתעשייה, 1998 עד 2008
לוח ב'-13	ענף הבנייה - נתונים נבחרים, 1997 עד 2011
לוח ב'-14	השינוי במהלך התקופה במחירי הדירות והדיר (שכר הדירה) במחזור הנוכחי
לוח ב'-15	צעדי המדיניות שננקטו והערכת השפעתם על מחירי הדירות
לוח ב'-16	הרכב המועסקים בענף הבנייה, 2006 עד 2011
לוח ב'-17	אינדיקטורים לפריון בענף הבנייה, 2008 עד 2011
לוח ב'-18	מימון ענף הבנייה, 2009 עד 2011
לוח ב'-19	ענפי התשתיות, התוצר ותשומת העבודה, 2005 עד 2011
לוח ב'-20	השקעות בתשתית, 1995 עד 2011
לוח ב'-21	מדדים עיקריים להתפתחות התחבורה, 2011
לוח ב'-22	השוואה בין-לאומית של איכות התחבורה הציבורית במטרופולינים
לוח ב'-23	מדדי תחרות במגזר ההובלה האווירית הבין-לאומית של נוסעים, 2004 עד 2011

היכולת הנקובה של ייצור החשמל בחברת החשמל לפי סוגי הדלקים, 2003 עד 2014..... 99	לוח ב'-24
התפלת מים, 2008 עד 2014..... 100	לוח ב'-25
מדדים עיקריים להתפתחות המסחר והשירותים, 2004 עד 2011..... 102	לוח ב'-26
התוצר לעובד בענפי המסחר והשירותים ביחס לתוצר לעובד בסך המגזר העסקי, ישראל וארה"ב, 2000 ו-2010..... 103	לוח ב'-27

פרק ג' האינפלציה והמדיניות המוניטרית

צעדי המדיניות המוניטרית במהלך 2011..... 110	לוח ג'-1
אינדיקטורים עיקריים להתפתחות האינפלציה והמדיניות המוניטרית, 2006 עד 2011..... 111	לוח ג'-2
הריביות - הנומינלית והריאלית - הציפיות לאינפלציה ועליית המחירים, 2006 עד 2011..... 120	לוח ג'-3
התפתחות המחירים לפי רכיבים שונים, 2003 עד 2011..... 130	לוח ג'-4
מחירי היבוא, שער החליפין והמחירים לצרכן, 2005 עד 2011..... 135	לוח ג'-5
שיעורי השינוי במצרפי הכסף, 2005 עד 2011..... 137	לוח ג'-6
המקורות לשינוי בבסיס הכסף, 2006 עד 2011..... 139	לוח ג'-7
הכלים המוניטריים - פיקדונות מוניטריים, הלוואות מוניטריות ומק"ם, 2008 עד 2011..... 140	לוח ג'-8

פרק ד' המערכת הפיננסית ויציבותה

אינדיקטורים עיקריים ליציבות המערכת הפיננסית בישראל, 2008 עד 2011..... 145	לוח ד'-1
התפלגות האשראי למגזר הפרטי הלא פיננסי לפי סוג המלווה, 2007 עד 2011..... 161	לוח ד'-2
הנפקת ניירות ערך ברוטו של המגזר העסקי לפי סוג הנייר, 2007 עד 2011..... 170	לוח ד'-3
מדדים לביצועי הבנקים, 2007 עד 2011..... 180	לוח ד'-4
ריכוזיות האשראי לפי גודל ההלוואה ולפי ענפי המשק בשנים נבחרות..... 185	לוח ד'-5
המשקיעים המוסדיים - ההתפתחויות העיקריות, 2007 עד 2011..... 190	לוח ד'-6
יחס הריכוזיות במערכת זה"ב במונחי סכומים, 2008 עד 2011..... 192	לוח ד'-7

פרק ה' שוק העבודה

משתנים עיקריים בשוק העבודה, 2010 ו-2011..... 194	לוח ה'-1
אינדיקטורים עיקריים לשוק העבודה, 2007 עד 2011..... 195	לוח ה'-2
(העלייה או הירידה לעומת השנה הקודמת) אינדיקטורים עיקריים לשוק העבודה, 2007 עד 2011 (ממוצעים שנתיים, אלפים)..... 196	לוח ה'-3

201.....	התפלגות המשרות הפנויות במגזר העסקי על פי משלח היד	לוח ה'-4
204.....	שיעורי התעסוקה ויעדי התעסוקה ל-2020, גילאי 25-64	לוח ה'-5
209.....	המועסקים לפי ענפים נבחרים, 2007 עד 2011	לוח ה'-6
210.....	משרות השכיר והשכר למשרת שכיר לפי ענפים נבחרים, 2008 עד 2011	לוח ה'-7
213.....	משרות השכיר והשכר הריאלי למשרת שכיר לפי תת-מגזר בענפי השירותים הציבוריים, 2008 עד 2011	לוח ה'-8
216.....	התנועות בין אבטלה, תעסוקה ואי-השתתפות בכוח העבודה בגילי העבודה העיקריים, 2010 ו-2011	לוח ה'-9

פרק ו' הממשלה הרחבה, שירותיה ומימון

226.....	הגירעון מנוכה המחזור של הממשלה הרחבה, 2003 עד 2011	לוח ו'-1
229.....	השינוי בהכנסות ובהוצאות הציבוריות לפי רכיביות, 2003, 2007 ו-2011	לוח ו'-2
233.....	הרכיבים העיקריים של הכנסות הממשלה הרחבה והוצאותיה, 2003 עד 2011	לוח ו'-3
234.....	שיעורי הגידול הנומינלי של ההוצאה הציבורית בישראל, 2005 עד 2011	לוח ו'-4
238.....	השפעת החוק לשינוי נטל המס על הכנסות המדינה ממסים ב-2012	לוח ו'-5
239.....	התפתחות גירעון הממשלה המרכזית, הכנסותיה והוצאותיה, 2003 עד 2011	לוח ו'-6
240.....	רכיבי הסטייה מהתקציב המקורי של הממשלה לשנת 2011	לוח ו'-7
242.....	מיתווה ברודט בהצמדות שונות ותקציב משרד הביטחון	לוח ו'-8
247.....	רכיבי הגידול של החוב הציבורי ברוטו בשנים 2009 עד 2011	לוח ו'-9

פרק ז' מאזן התשלומים

258.....	אינדיקטורים עיקריים למאזן התשלומים, 2003 עד 2011	לוח ז'-1
268.....	התפלגות היצוא הישראלי על פי יעדי יבוא נבחרים, וחשיפת היצוא הישראלי לאותם יעדים, 2007 עד 2011	לוח ז'-2
269...	משקל יצוא הסחורות של ישראל לארה"ב, לאיחוד האירופי ולמדינות המתפתחות בקבוצות סחורות נבחרות, 2007 עד 2011	לוח ז'-3
272.....	הנתח של מדינות נבחרות ביבוא של ארה"ב והנתח המשוקלל שלהן על פי היצוא של ישראל לארה"ב, 2011	לוח ז'-4
277.....	התפלגות יבוא השירותים של המדינות המפותחות ושל ישראל בשנת 2009 והשינוי בהתפלגות ביחס לשנים 1998 ו-2005	לוח ז'-5
279.....	התפלגות תיק הנכסים של תושבי ישראל בחו"ל ושל תושבי חו"ל בישראל בסוף 2010, התשואה בחשבון ההכנסות מריבית ודיווידנדים והתשואה הכוללת גם את רווחי ההון והפרשי שער החליפין לשנת 2011	לוח ז'-6

280	החשבון הפיננסי, 2010 ו-2011	לוח ז'-7
	ההשקעות הישירות הנכנסות ויתרותיהן לפי העתירות	לוח ז'-8
286	הטכנולוגית, 2010	
	הנכסים וההתחייבויות של המשק הישראלי כלפי חוץ לארץ	לוח ז'-9
288	במכשירי חוב ובמכשירי הון, 2009 עד 2011	
	סוגיות במדיניות הרווחה	פרק ח'
294	מדדי אי-שוויון ועוני, 2002 עד 2010/11	לוח ח'-1
295	חלק החמישונים השונים בהכנסות, 1997 עד 2010/113	לוח ח'-2
	שיעור התעסוקה וההכנסה הממוצעת מעבודה שכירה לפי קבוצות	לוח ח'-3
297	אוכלוסייה בקרב גילאי 25-64	
301	תרומת השינוי בקו העוני לשינוי בתחולת העוני בשנת 2010	לוח ח'-4
	שיעור ההתערבות הממשלתית מתוך ההכנסה הפנויה,	לוח ח'-5
305	2002 עד 2010/11	
312	הוצאות אוכלוסיית היעד, 2005 ו-2010	לוח ח'-6
	חלק הקשישים באוכלוסייה ותוחלת החיים של גברים ושל	לוח ח'-7
315	נשים בלידה ובגיל 65, נתוני העבר ותחזית	
	השירותים הציבוריים לטיפול ממושך בקשישים וההוצאה	לוח ח'-8
320	הציבורית בגינם ב-2010	